

Koliko je še med nami neobdelane ali slabo oskrbovane zemlje, katera bi lahko velik dobiček donasala ne samo kmetu, nego po njem tudi državi! Recimo, slabega pašnika ni vreden oral nad dvajset goldinarjev, med tem ko se sadni vrt navadno ne ceni po oralu, nego po sežnju. In če damo seženj le na 50 kr., vrže nam oral 1600 □ sežnjev 800 gld.! Kolika razlika v vrednosti, tolika potem tudi v hasku in državi na davku! Torej moramo, ko napredujemo in pričakujemo boljših časov, dela se lotiti ondi, kjer nam obeta bogato povračilo, ne pa — kar se v mnogih poskušnjah rado zgodi — škodo ali zgubo.

Govorimo v izgledih. *A* ima lep sadonosnik, ki ga deloma jeseni pognoji ali vsaj s pepelom poseje, deloma pa ima napeljeno vodo, da trava raste skoraj vidno. Lepo oskrbljeno sadno drevo obrodi skoraj vsako leto mnogo sadja in trave se nakosi, da se more reči, ta za oral veliki vrt vrže na leto do 40 stotov zelenja (sena in trave), pa na sadju zraven toliko, da lahko vsaj ob boljših letinah računimo 100 gld. dohodkov. Razume se, da takšen vrt bo vsak cenilec cenil najmanj na 500 fl., če ne bo več.

Temu vrtu nasproti pa ima v enakej legi sosed *B* pašnik, obrasten z jelševjem, grmovjem in tudi s trnjem. Koliko hočemo ceniti oral takšnega pašnika? pomišlja cenilec. Komaj eno kravo mi bo ta zemlja preredita za pol leta, pa še tej bode treba dodajati, če hočem da bode dobro molzla. To in pa še nekaj stelja je torej ves dobiček od te zemlje; to je presneto malo! Zato pa cenilec pri nas cenijo pašnike le kot nekaj navrček k ostalim parcelam.

V tem izgledu sem hotel jasno pokazati, koliko premore k izboljšanju zemlje bistra glava, neupogljiva volja in delavna roka. K takšnemu koraku napeljimo naše ljudstvo in v kratkih letih bomo imeli vsak košček zemlje dobro obdelan, ki bode dajal vse drugačne dohodke, kakor sedaj. Ali nekaj nam je neovrgljivo na poti. Še enkrat rečeno, takšno izboljšanje zemlje zahteva premnogo umnega dela od kmeta, pa varstva od oblastnij. Če kmet vidi, da bodo njegovi pridelki postavno zavarovani, z nekakim veseljem se loti dela in truda se ne brani. Če pa čuti, da je njegov pridelek izpostavljen vsem neugodnostim, tudi sovražnikom brez kazni, kdo se bode še potem mučil in delal za druge?

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 14. decembra v Poličanah (za svinje) in pri Sv. Lovrencu v Prošinu. Dne 16. dec. pri Sv. Križu na Slatini in v Arvežu. Dne 17. dec. v Ljutomeru. Dne 18. dec. v Imenem (za svinje). Dne 19. dec. pri Sv. Ani na Teharji in na Bregu pri Ptuju (za svinje).

Dopisi.

Iz Celja. (Miklavžev večer), katerega je pridelilo vrlo napredujoče »Celjsko pevsko društvo« na predvečer svetega Miklavža v celjski čitalnici, privabil je razun članov jako lepo število celjskega narodnjaštva iz vseh krogov in vseh stanov. Zlasti nas je veselilo, da so se udeležile tega večera rodbine z deco, katerej je bil ta večer v prvi vrsti namenjen. Pevske točke, prednašane od društvenega zbora, izvršile so se jako precizno in dovršeno ter so želi pevci obilo pohvale od navzočega občinstva. Posebno nas je zanimal oktet, kateri je dovršeno pel Vogel-ov »Glas domovinski«. Na doseženem uspehu se nam je zahvaliti v prvi vrsti marljivemu pevovodji, gospodu organistu Br-

varju. Drugi in glavni del je bil nastop svetega Miklavža. Spremljan od krilatih angeljev, pozdravil je sivi starček v škofovskem ornatu zbrane, kazal na preteklost, rekoč, kar sem vam lansko leto obljubil, se je obistinilo, ker ste me ubogali in ostali verni in narodni. Obljubil nam je bil namreč lansko leto slovensko gimnazijo in narodni dom in glejte, letos ju imate oba. Vstrajajte v veri in ne omagajte v narodnem boju, tako nas je učil, in videli bode, da bode te dosegli še več. Ginjenim srcem smo poslušali pri izpraševanju našo deco, naš čili narodni naraščaj, kako lepo je podučen v vseh verskih naukih, ter pridobili zavest, da res nas čakajo še boljši časi. Mladino je obdaroval sveti Miklavž z raznovrstnimi darili, katera sta donasala spremljajoča ga krilatca. A tudi za neubogljive razposajence je imel darila, narezana iz domače vrbe in meke. Nepokorneže je zapisal Mefisto v črne bukve in neubogljivce se krotili črni parkeljini ter je povezali z debelimi verigami in jih pahnili v temo, ker se je skripalo z zobmi in se je slišal obupni jok pogubljenih! Obdarovavši mlado in staro, poslovil se je nato sveti Miklavž zopet v jako lepem govoru, grajajoč dotične, kateri so se nedostojno vedli, katerim tudi mi na tem mestu polagamo nekaj več resnobe na srce. Obljubil nam je, če se poboljšamo in če ostane deca pridna, kakor dosedaj, da nas obišče prihodnje leto v »Narodnem domu«. Bog daj! Zadnja točka je bila igrokaz: »Blaznica v I. nadstropji.« Čast, komur čast! Priznati moramo, da sta obe gospici Olga in Tinka, da-si novinki na odru, igrali svoji ulogi tako dovršeno, da smelo rečemo, da tega na celjskem odru že dolgo nismo videli. Vso pohvalo pa zaslužita tudi Jaroslav in Vladimir, osobito, pa moramo omeniti Ivana, ki je s svojo komično ulogo pokazal ves svoj dramatični talent ter vzbujal obilo smeha. Ni mi treba omenjati, da so želi diletanti največ pohvale in obča želja je bila, da nam priredi mlado »Celjsko pevsko društvo« v kratkem zopet kako tako zabavo, kakor dosedaj. To želimo i mi, a želimo tudi, da bi se zbrali k takim veselicam vsi celjski Slovenci brez ozira na stan, da se bi mogli pokriti vselej tudi narasli stroški in da ne bi trebalo društvu delati skoraj vselej s primankljajem. Bodemo videli prihodnjič!

S Slatine. (Kaj delajo nemške klopi v Vitanju?) [Dalje in konec]. Kaj mislite, da sem res kam zbežal, da me že iščete po »Slov. Gospodarju?« Imel sem med tem neke opravke na Koroškem, in tako se mi je res pisarija nekoliko pretrgala. Toda brez zamere; bom pa danes dokončal svoje dogodke v Vitanju. »Glej, tam-le pride dečko iz nemške šole«, mi pokaže moj Števo učenca z bukvicami pod pazduho. »Wo warst du denn?« *) ga vprašam. Fante me debelo pogleda. »Wo bist du denn zu Hause,« **) ga vnovič vprašam po nemški. »Kaj ste rekli?« mi odgovori dečko. »Kaj ne razumeš nič nemškega, ko hodiš v nemško šolo?« — »Nič ne razumem.« — »Kaj pa potem delaš v šoli?« — »Hlače trgam, pa jest hodim tja.« — »Kaj v slovenski šoli ne dajo ničesar jesti?« — »Nekaj že tudi dajo, pa moj oče so rekli, da bom velik gospod postal, če bom v nemško šolo hodil.« — »Torej ti misliš, da je vsakdo velik gospod, ki le par nemških besedic zna. Reci svojemu očetu, da je ta čisto bosa. Jaz poznam veliko ljudi, ki dobro nemško drobijo, pa so večji siromaki, kakor mnogoteri Slovenci, ki še besedice nemški ne umejo.« — »Tudi v našem vitanjskem trgu, mi seže Štefan v besedo, so nekateri taki veliki nemški gospodje, ki so prišli na boben. Povej očetu, da tudi Nemcem ne letijo pečena piščeta v goltanec,

*) Kje si pa bil?

**) Kje si pa doma?

če nočejo pridno delati, pa varčno živeti. — Zdaj se nam pridruži čokast mož ter začne klopotati, kakor kolo v mlinu. »Zdaj bomo za vselej Nemci v Vitanju kraljevali. »Verstehn's mich?« se odreže proti Štefanu, ne da bi ga bil ta kaj vprašal. Takoj sem vedel, da je ta eden izmed tistih glasovitih vitanjskih Nemcev. Vprašam ga torej: »Gospod, vi ste gotovo kristjan; kaj mislite, kako se bodo pa tisti slovenski otroci, katere ste naložili za nemško šolo, naučili krščanskega nauka, katerega nič ne razumejo, če se jim prednaša v nemškem jeziku?« — »Se bodo že naučili, saj imajo dobre glave« mi reče neznan mož; »pa še več se ga bodo naučili, kakor v slovenski šoli. Verstehn's mich?« — »Prosim, razložite mi to zastavico, sem radoveden; po svojih kmečki pameti sem vedno mislil, da tega ne morem razumeti, kar se mi razlaga v neznanem jeziku. Zdaj vidim, da pri vas delajo naše slatinske nemške klopi res prave čudeže.« — »Kar sem rekel, sem rekel, das stimmt. Povem vam, otroci, ki bodo hodili v nemško šolo, bodo veliko boljši kristjani, kakor pa oni, ki hodijo v slovensko. Verstehn's mich? Glejte: ko se je začela ta nemška šola, so vsi naši nemški »šulrati« šli v cerkev k sv. maši, od slovenskih »šulratov« pa nisem tam nobenega videl. Ali ni to lepo znamenje, da naši nemški gospodje skrbijo za to, da bi se otroci lepo pobožno obnašali?« — »No, saj je bil že čas, da so zopet enkrat cerkev videli od znotraj« reče moj Števo. »Tako? Kaj ne hodijo tota nemški »šulrati« vsako nedeljo k božji službi?« vprašam Štefana. »Jaz že nisem nobenega kedaj videl v cerkvi ne pred tisto šolarsko mašo, ne pozneje.« — »Če je temu tako« odgovorim jaz vitanjskemu klopotcu, kakor ga je pozneje nekdo imenoval, »da vaša nemška gospoda hodi v cerkev le za parado, boste pač slabe kristjane izredili v tej šoli.« — »Bog daj tem norcem pamet!« reče Štefan in se z mano vred povrne po cesti proti Novi cerkvi. Morebiti pridem zopet po svojih opravkih kedaj v Vitanje, bom vam že naznanil; za zdaj srečno! Janko Slatinčan.

Z Vranskega. (Morilec Ferme). Ono soboto je prišel Pavel Ferme k mlinarju Troflu v Ločici, kjer je že večkrat bil v delu, ter tam prenočil. Drugo jutro je šel mlinar v bližnjo gostilnico pri Blatniku, kjer si je naročil zelja ter prosil gostilničarja, naj ga mu pošlje na dom. Med tem pa je Ferme je šel v hlev, kjer je bila dekla s svojim 14letnim holnim sinom, ter prvo s sekiro devetkrat udaril po glavi in s tem usmrtil, sina pa zadušil. Po tem se vrne v sobo ter sreča ravno vrnivšega se mlinarja, katerega istotako pobije na tla, da je takoj mrtev obležal. Nato si je poiskal denarja, blizu 100 gold. Po tem se poda iz hiše, zapre od znotraj vežna vrata ter pri hlevinih durih pobegne v trg Vransko, koder si je pri krojaču Oevirku omisllil novo obleko in pri urarju zlato in sreberno uro. Na to se je podal k rodbini Maconi, kjer je imel staro znanje. — Gostilničar Blatnik je še dopoldne poslal k mlinarju naročeno blago, toda posel se je vrnil s pripombo, da pri mlinarju ni nikogar doma. Čakali so torej do večera, in tedaj je šel gostilničar z možmi pogledat, kaj se godi. Ko so vlomili vežna vrata in prišli v notranje prostore, našli so vse tako, kakor smo zgoraj opisali. Ta dogodek so naglo naznanili policiji v Vranskem. Policaj Maconi pošlje pri njem bivajočega Pavla Fermeta v Braslovče po orožnike. Ferme res dovede orožnike na lice mesta, kjer so ležala mrtva trupla. Akoravno se je pri tem činu čudno vedel, vendar ni nihče mislil, da je on morilec. Toda javno mnenje se je kmalu spremenilo, ko je drugo jutro izginil Pavel Ferme. Orožnik Alojzij Bizjak je takoj odposlal več mož na vse strani, sam pa se je napotil najpreje k rodbini Maconi, kjer je našel več sumljivih predmetov in zvedel, da je Ferme

s to rodbino v tesni zvezi. Proti večeru se je posrečilo odposlanim orožnikom, zaslediti Fermeta na Sv. Planini. Zločinca so na to odvedli na Vransko. Še tisto noč se je podal Bizjak z njim v Trojanane ter ga predstavil gospodinji Novak, katerega je v njem takoj spoznala morilca svojega moža. S tem je bilo dokazano, da je morilec v Trojanah in Ločici ena in ista oseba. Drugo jutro so ga odvedli orožniki v Celje k okrožnemu sodišču. Z njim vred so pa zaprli tudi policajca Maconija, njegovo rodbino in Fermetovo mater.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so v soboto slovesno izročili kardinalska klobuka nadškofoma Hallerju in Sembratoviczu. — Minister vnanjih stvari, grof Goluhovski, vsak dan poroča cesarju o razmerah na Turškem. — Poslanska zbornica je vsprejela postavo o rudniških nadzornikih; v ponedeljak pa se je začela splošna razprava o državnem proračunu. Od Slovencev je goriški poslanec Gregorčič tožil o tem, kako se Slovenci vedno in povsod prezirajo, posebno na Primorskem. — Te dni je bilo več shodov krščanski žen, ki naj za Božič le pri kristijanih kupujejo.

Češko. Te dni se je govorilo, da odstopi cesarski namestnik grof Thun, ker so pri deželnozborskih volitvah v mestih in na kmetih zmagali Mladočehi, veleposestniki pa so odklonili kompromis z liberalci. Toda kakor vse kaže, grof Thun še ostane namestnik v Pragi.

Štajarsko. Državni poslanec Morsey je izstopil iz Hohenwartovega kluba in se pridružil h katoliški ljudski stranki. Oni štirje nemški konservativni poslanci pa so se v torek dogovorili, da še ostanejo pri Hohenwartu. — V Ljubnu je pri deželnozborski volitvi v trgovinski zbornici komaj in komaj zmagal liberalni kandidat.

Koroško. Prevaljsko katol. delavsko društvo ima v nedeljo shod pri Fari. — Celovski Nemci bi se radi sezidali »Vereinhaus«, in nekateri hočejo, naj jim dežela pomaga. Toda to bi bila grda krivica, ker davke plačujejo tudi Slovenci.

Kranjsko. Deželni predsednik Hein je bil oni dan na Dunaju. Bržčas je gori priporočal novega deželnega glavarja. — Danes 12. dec. so katoliški Slovenci v Ljubljani ustanovili zvezo onih kranjskih posojilnic, ki so osnovane po Raiffeisnovem načrtu.

Primorsko. Lahonska svojat v Gorici je ono noč zamazala s črnim poslopje in napis slov. »Slogine« šole. — V tržaškem mestnem zastopu lahonski liberalci kaj slabo gospodarijo. Za prihodnje leto jim manjka v proračunu $\frac{1}{4}$ milijona gl.

Hrvaško. V nedeljo je bilo v Zagrebu 300 Slovencev, da so si ogledali novo gledališče. Hrvatje so jih navdušeno vsprejeli in pokazali, da smo si Slovenci in Hrvatje v istini bratje. — Novi list stranke prave »Hrvatska Domovina« ureduje dr. Ivan Ružič.

Ogersko. V poslanski zbornici je Ugron napadal grofa Goluhovskega ter zahteval, naj se Avstrija nikar ne vtika v turške homatije. Madjari in Turki. — »gliha vkup štrih«. — Ugronova in Justhova stranka sta se spet združili ter načelnikom izvolili Fr. Košuta. — Državnozborska volitev v Stampfenu je trajala nepretrgano 36 ur. Ljudska stranka je imela 1252 volilcev; toda 600 jih ni moglo voliti, in na nezaslišan način je zmagal liberallec Latkoczy. Bog nas varuj take liberalne prostosti!